

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Betalningsbalansen

Andra kvartalet 2013

Betalningsbalansen

Andra kvartalet 2013

Statistiska centralbyrån
2013

Balance of Payments. Second quarter 2013

Statistics Sweden
2013

Producent
Producer Statistiska centralbyrån, enheten för betalningsbalans och finansmarknadsstatistik
Statistics Sweden, Balance of Payments and Financial Markets
Box 24300
SE-115 81 Stockholm
+46 8 506 940 00

Förfrågningar
Inquiries Fredrik Öhrström, +46 8 506 941 12
fornamn.efternamn@scb.se
Lizette Tegbring, +46 8 506 946 87
fornamn.efternamn@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet i denna publikation. Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, *Betalningsbalansen. Andra kvartalet 2013.*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, *Balance of Payments. Second quarter 2013.*

Omslag/Cover: Ateljén, SCB

URN:NBN:SE:SCB-2013-FM04BR1303_pdf

Denna publikation är endast tillgänglig på www.scb.se.

This publication will only be published on www.scb.se.

Förord

Betalningsbalansen sammanställs och publiceras sedan 2007 av Statistiska centralbyrån på uppdrag av Sveriges riksbank.

Betalningsbalansen är en sammanställning av Sveriges reala och finansiella transaktioner med omvärlden och delas in i bytesbalansen, kapitalbalansen och den finansiella balansen.

Denna rapport omfattar utfallet av andra kvartalet 2013.

Statistiska centralbyrån, augusti 2013

Folke Carlsson

Christina Ekblom

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Betalningsbalansen andra kvartalet 2013	7
Bytesbalansen	8
Handel i varor och tjänster	9
Faktorinkomster	11
Löpande transfereringar	13
Kapitalbalansen	13
Finansiell balans	14
Direkta investeringar	14
Portföljinvesteringar	15
Finansiella derivat	15
Övriga investeringar	17
Valutareserven	17
Revideringar	18
Svenska tillgångar och skulder mot utlandet, netto	19
Vad är betalningsbalansen?	20
En härledning av betalningsbalansen	20
Sambandet med utlandsställningen	22

Sammanfattning

Bytesbalansen gav andra kvartalet ett överskott på 47 miljarder kronor. Därmed försvagades bytesbalansen med 3 miljarder kronor jämfört med motsvarande period föregående år. Försvagningen beror på ett minskat överskott i handeln med varor och tjänster.

Handeln i varor och tjänster gav ett överskott på 48 miljarder kronor under andra kvartalet vilket kan jämföras med ett överskott på 56 miljarder för samma period föregående år. Tjänstebalansen gav ett överskott på 26 miljarder kronor under kvartalet och försvagades därmed jämfört med samma kvartal 2012 då den uppgick till 32 miljarder.

Den finansiella balansen gav under kvartalet ett kapitalutflöde på 118 miljarder kronor. Posten övriga investeringar svarade för den största delen av utflödet och gav ett nettoutflöde om 95 miljarder.

I samband med publiceringen av betalningsbalansen för andra kvartalet revideras vissa poster i bytesbalansen. Revideringarna görs för perioden 2006-2013 kvartal 1 och rör framför allt tjänstehandeln men även transfereringarna.

Betalningsbalansen andra kvartalet 2013

Bytesbalansen försvagades andra kvartalet och gav ett överskott på 47 miljarder kronor. Kapitalbalansen gav ett utflöde på drygt en miljard kronor och den finansiella balansen genererade ett nettoutflöde på 118 miljarder kronor.

Betalningsbalansen delas in i *bytes-*, *kapital-* och den *finansiella balansen* och är en sammanställning av ett lands reala och finansiella transaktioner med omvärlden. Värdeförändringar orsakade av t.ex. förändrade marknadsvärden och valutakursförändringar är exkluderade varför förändrade ställningsvärden inte till fullo kan förklaras av betalningsbalansen transaktioner.

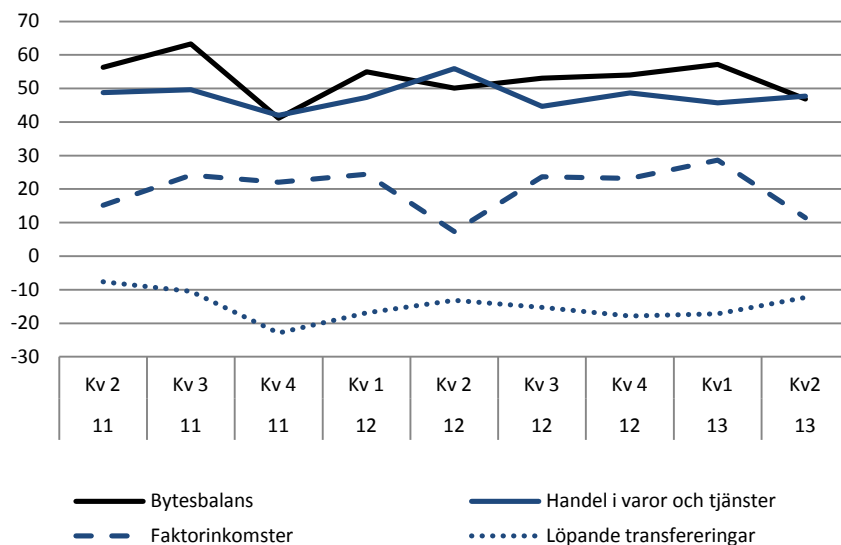
Bytesbalansen ger en bild av ett lands reala flöden med omvärlden och består av handel- och tjänstebalansen, faktorinkomster och löpande transfereringar såsom t.ex. EU-bidrag och avgifter. *Kapitalbalansen* består i huvudsak av EU-bidrag/avgifter samt U-bistånd för reala investeringar och utgör en mycket liten del av betalningsbalansen. Den *finansiella balansen* delas in i direktinvesteringar, portföljinvesteringar, övriga investeringar, finansiella derivat och valutareserven. Den finansiella balansen visar hur ett underskott i bytes- och kapitalbalansen finansieras eller vilka investeringar som görs vid ett överskott.

Relationen mellan bytes-, kapital- och den finansiella balansen gör att summan av dessa poster ska bli noll. På grund av mätfel, periodiseringar etc. uppstår dock en restpost som är en residual. Bytes- och kapitalbalansen illustrerar således om ett land är nettoutlånare eller nettolåntagare.

Bytesbalansen

Bytesbalansen omfattar *handel i varor och tjänster, faktorinkomster och löpande transfereringar* vilket illustreras i diagram 1. Diagrammet visar att merparten av överskotten genereras från handel med varor och tjänster. Faktorinkomster innefattar kapitalavkastning från finansiella tillgångar och skulder samt löner medan löpande transfereringar främst består av EU-bidrag/avgifter samt U-bistånd.

Diagram 1: Bytesbalansen och dess ingående poster, mdr SEK

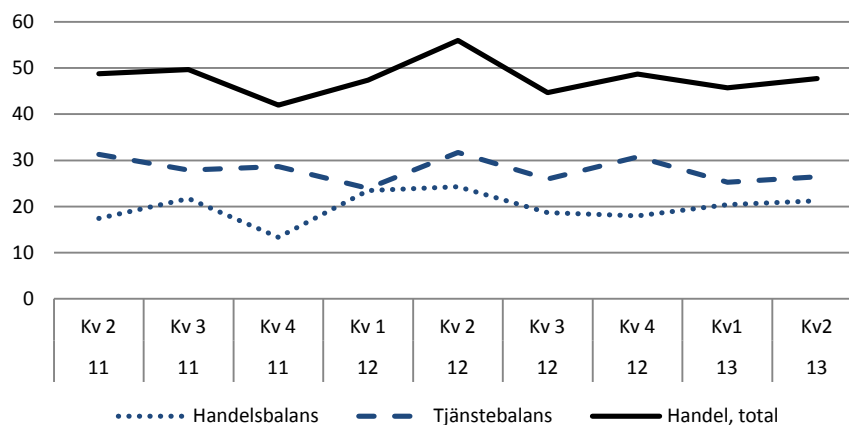

Överskottet i bytesbalansen uppgick andra kvartalet till 47 miljarder kronor. Det är en minskning jämfört med samma kvartal föregående år då överskottet uppgick till 50 miljarder kronor. Minskat överskott i handel i varor och tjänster har bidragit till det minskade bytesbalansöverskottet medan ett ökat överskott i faktorinkomster och ett minskat underskott i löpande transfereringar bidrog positivt.

Handel i varor och tjänster

Handel i varor och tjänster beskrivs i termer av *handels- och tjänstebalans*. Handelsbalansen utgör nettot av de varor som importeras och exporteras till och från Sverige och tjänstebalansen är motsvarande för tjänster. Diagram 2 visar att tjänstebalansen står för större delen av överskottet i utrikeshandeln.

Diagram 2: Handel uppdelat på handels- och tjänstebalans, netto mdr SEK

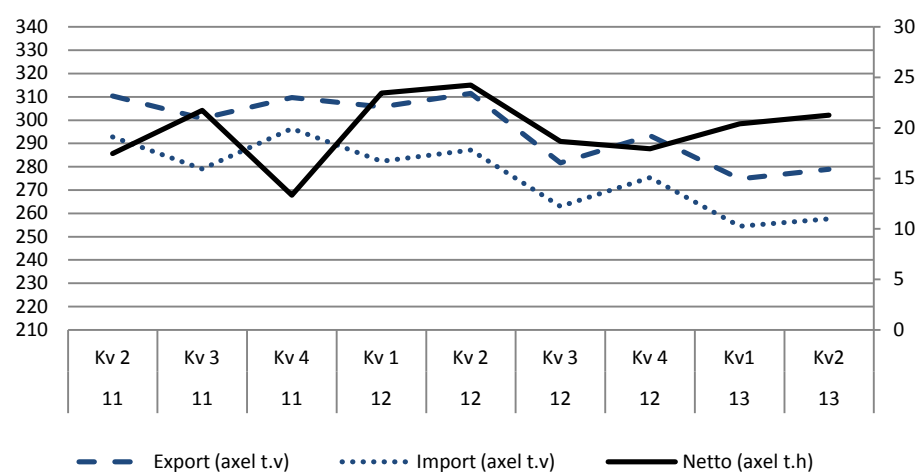

Utrikeshandel i varor och tjänster gav andra kvartalet ett överskott på 48 miljarder kronor. Samma kvartal föregående år uppgick överskottet till 56 miljarder kronor. Det är främst en försvagad tjänstebalans som bidragit till det minskade överskottet i handeln i varor och tjänster.

Handelsbalansen

Överskottet i handelsbalansen minskade och uppgick till 21 miljarder kronor. Samma kvartal föregående år uppgick överskottet till 24 miljarder kronor. Både varuexporten och varuimporten minskade betydligt jämfört med samma kvartal föregående år.

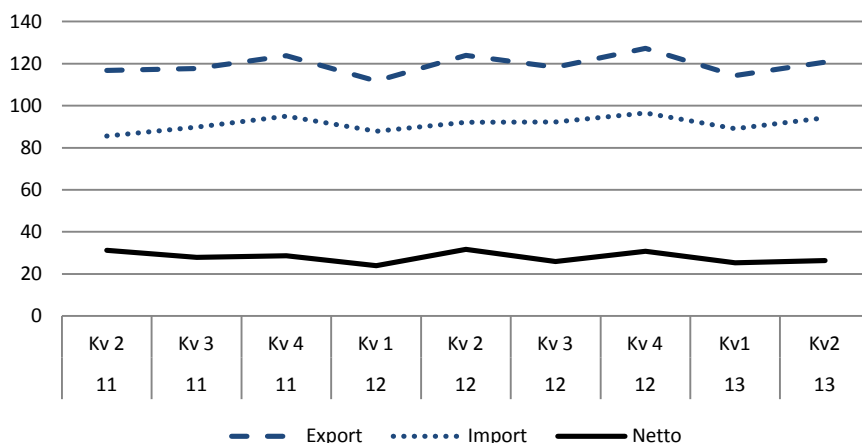
Diagram 3: Handelsbalans, mdr SEK

Tjänstebalansen

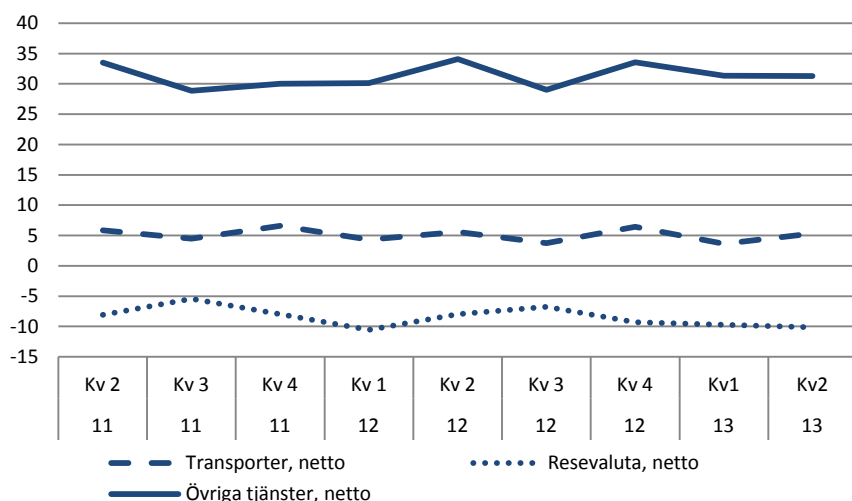
Tjänstebalansen gav andra kvartalet ett överskott på 26 miljarder kronor. Det är en minskning jämfört med samma kvartal föregående år då överskottet uppgick till 32 miljarder kronor. Tjänsteexporten har minskat medan tjänsteimporten har ökat under kvartalet. Båda har därmed bidragit till den försvagade tjänstebalansen. Vid jämförelse med samma kvartal föregående år har tjänsteexporten därmed minskat efter en längre tids ökning.

Diagram 4: Tjänstebalans, mdr SEK

Bland tjänsteslagen bidrar transporter och övriga tjänster med överskott medan resor bidrar med underskott. Bland övriga tjänster bidrar övriga affärstjänster, data- och informationstjänster samt licenser och royalties med störst överskott.

Diagram 5: Tjänstebalans, mdr SEK

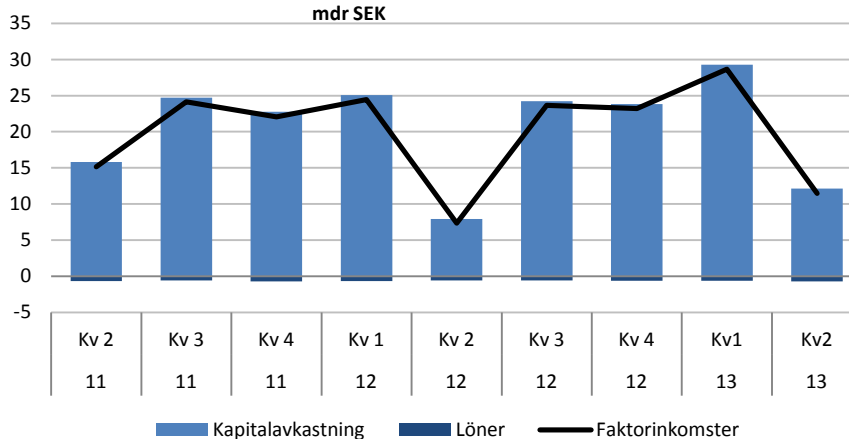

Posten resor uppvisar ett större underskott då importen överstiger exporten. Import avser svenskars konsumtion vid resande i utlandet medan export avser utländsk konsumtion vid resande i Sverige. I samband med denna publicering har resor reviderats. Det är främst exporten som har reviderats ned vilket medfört ökade underskott i posten resor. Mer information finns i stycket om revideringar.

Faktorinkomster

Faktorinkomster består av lön för arbete och avkastning på investerat kapital. Posten uppvisar säsongsmönster och överskottet brukar vara mindre under årets andra kvartal då utdelningar på portföljaktier i Sverige är stor. Kapitalavkastningen bidrar med den större delen av faktorinkomsterna vilket även illustreras i diagram 6. Under andra kvartalet uppgick överskottet i faktorinkomster till 12 miljarder kronor.

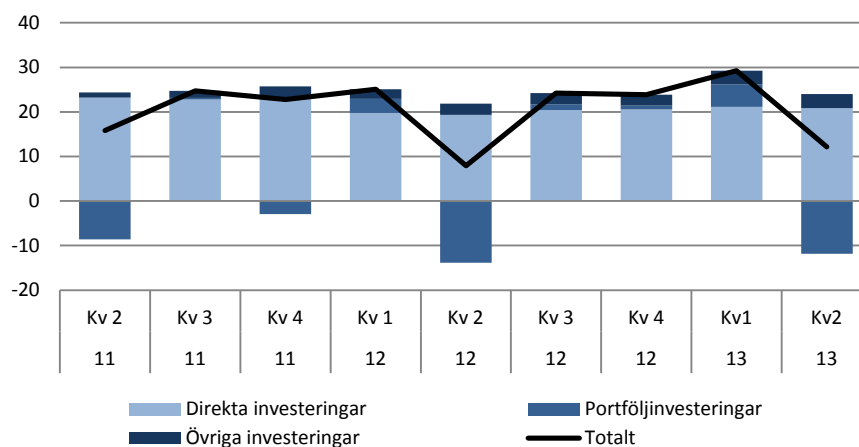
Diagram 6: Faktorinkomster uppdelat på kapitalavkastning och löner, netto mdr SEK

Kapitalavkastning

Kapitalavkastningen i bytesbalansen är avkastning på Sveriges tillgångar och skulder gentemot utlandet och delas in i *direktinvesteringar*, *portföljinvesteringar* och *övriga investeringar*.

Diagram 7: Kapitalavkastning uppdelat på tillgångsslag, netto mdr SEK

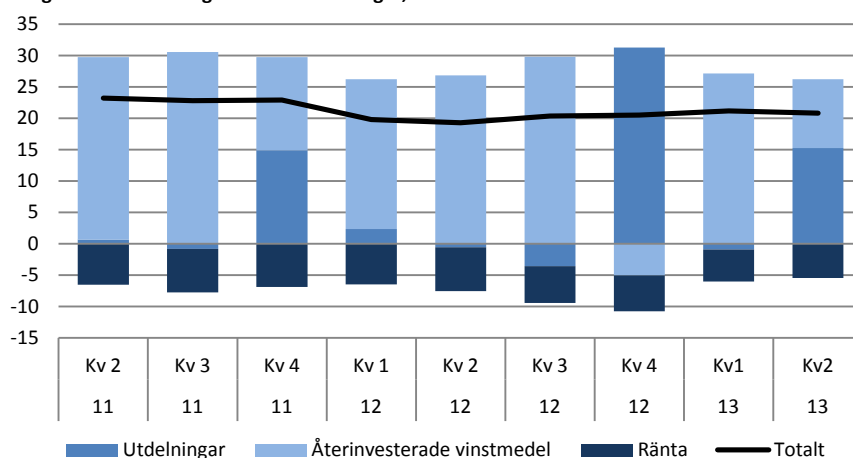
Kapitalavkastningen bidrar med ett överskott på 12 miljarder kronor, vilket är högre jämfört med samma period föregående år. Avkastningen på direktinvesteringar bidrog med ett ökat överskott medan underskottet i avkastningen på portföljinvesteringar minskade.

Avkastning direkta investeringar

Avkastningen på direkta investeringar bidrog med ett överskott på 21 miljarder kronor under andra kvartalet. Avkastningen på svenska direkta investeringar uppgick till 55 miljarder kronor medan avkastningen på utländska direktinvesteringar i Sverige uppgick till 34 miljarder kronor.

Flera bolag har lämnat utdelningar under kvartalet. Totalt uppgick utdelningar från svenska direktinvesteringar i utlandet till 26 miljarder kronor medan utdelningar på utländska direktinvesteringar i Sverige uppgick till 11 miljarder kronor. Räntor på lån inom direktinvesteringsförhållande har varit negativ en längre tid och bidrog med ett underskott på drygt 5 miljarder kronor.

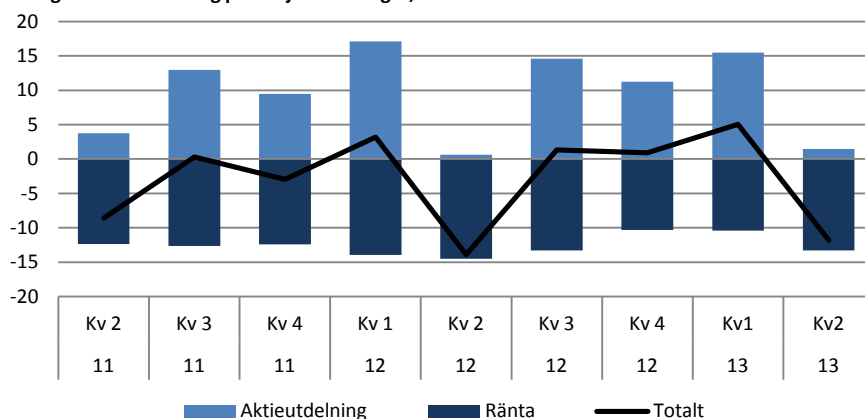
Diagram 8: Avkastning direkta investeringar, netto mdr SEK

Avkastning portföljinvesteringar

Avkastning på portföljinvesteringar består av utdelningar på aktier samt ränta på räntebärande värdepapper. Posten är säsongvarierad vilket främst beror på aktieutdelningarna. Generellt är det under det andra kvartalet som utdelningar i svenska bolag realiserar vilket ger större utflöden under det kvartalet.

Diagram 9: Avkastning portföljinvesteringar, netto mdr SEK

Avkastningen på portföljinvesteringar genererade ett kapitalunderskott på 12 miljarder kronor under årets andra kvartal vilket är drygt 2 miljarder mindre jämfört med samma kvartal 2012.

Aktieutdelningar som innefattar såväl aktieutdelningar som avkastning på fonder ökade marginellt jämfört med motsvarande kvartal 2012.

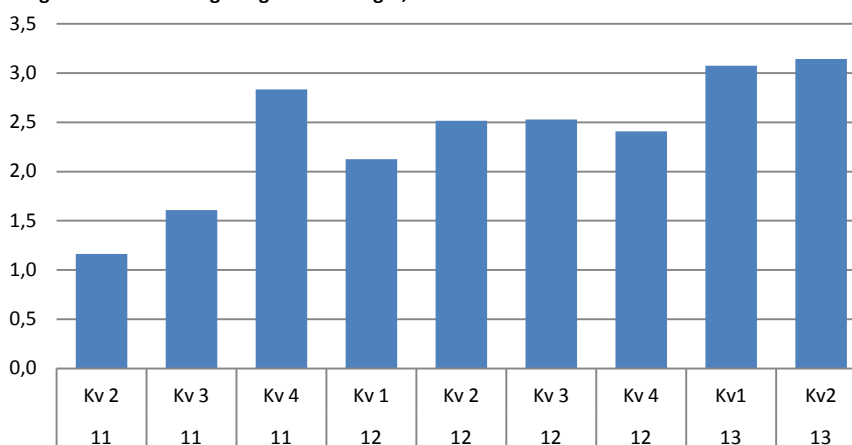
Utflödet i räntor för räntebärande värdepapper minskade med 1 miljard jämfört med motsvarande period 2012. Det förklaras främst av att räntan på svenska obligationer minskat.

Avkastning övriga investeringar

Avkastningen på övriga investeringar består av avkastningen på lån och depositioner och följer därför med utvecklingen av Sveriges ställningsvärden för övriga investeringar.

Nettoavkastningen på övriga investeringar uppgick under andra kvartalet till 3 miljarder kronor. Avkastningen på övriga investeringar i utlandet gav ett inflöde på närmare 7 miljarder kronor medan avkastning på övriga investeringar i Sverige gav ett utflöde på drygt 3 miljarder kronor.

Diagram 10: Avkastning övriga investeringar, netto mdr SEK

Löpande transfereringar

Löpande transfereringar innefattar överlåtelser av reala eller finansiella tillgångar utan att liknande motprestationer görs. Posten omfattar främst *EU-bidrag* och *U-bistånd* och gav under andra kvartalet ett utflöde på 12 miljarder kronor. Det är främst transaktioner med EU som står för utflödet. I samband med publiceringen har löpande transfereringar reviderats. Mer information finns i stycket om revideringar.

Kapitalbalansen

Kapitalbalansen består främst av *EU-bidrag* och *U-bistånd* för investeringar men omfattar även "överlåtelser av rättigheter" (patent, copyright, m.m.). Andra kvartalet gav kapitalbalansen ett nettoutflöde på drygt en miljard kronor.

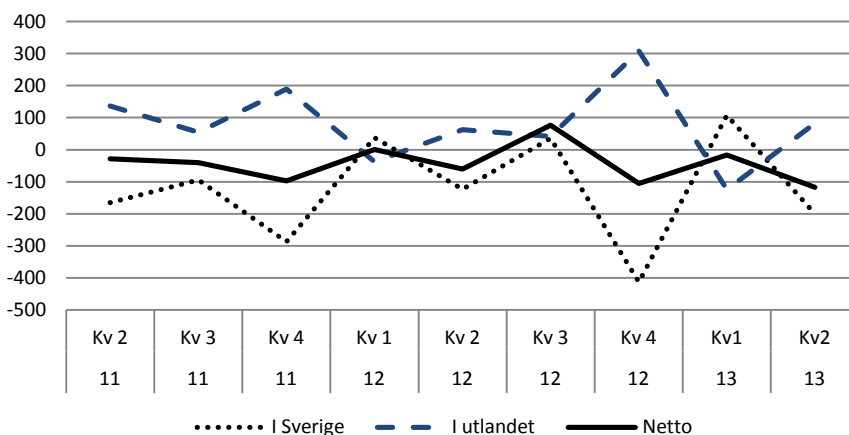
Finansiell balans

Den finansiella balansen som består av *direkta investeringar*, *portföljinvesteringar*, *övriga investeringar*, *finansiella derivat* och *valutareserven* gav upphov till nettoutflöden om 118 miljarder kronor under årets andra kvartal.

Posten övriga investeringar stod för den största delen av kapitalutflödet.

Även posterna direkta investeringar, portföljinvesteringar och valutareserven genererade under kvartalet nettoutflöden.

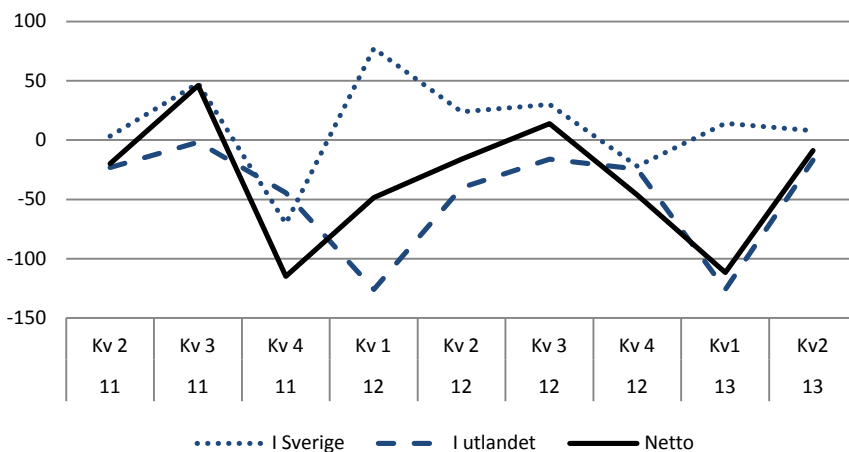
Diagram 11: Finansiell balans, mdr SEK

Direkta investeringar

Totalt gav direkta investeringar under andra kvartalet ett nettoutflöde på 9 miljarder kronor. Svenska direktinvesteringar i utlandet gav ett nettoutflöde på 17 miljarder kronor medan utländska direktinvesteringar i Sverige gav ett nettoinflöde på 8 miljarder kronor. Under kvartalet har det inte gjorts så många stora transaktioner.

Diagram 12: Direktinvesteringar, mdr SEK

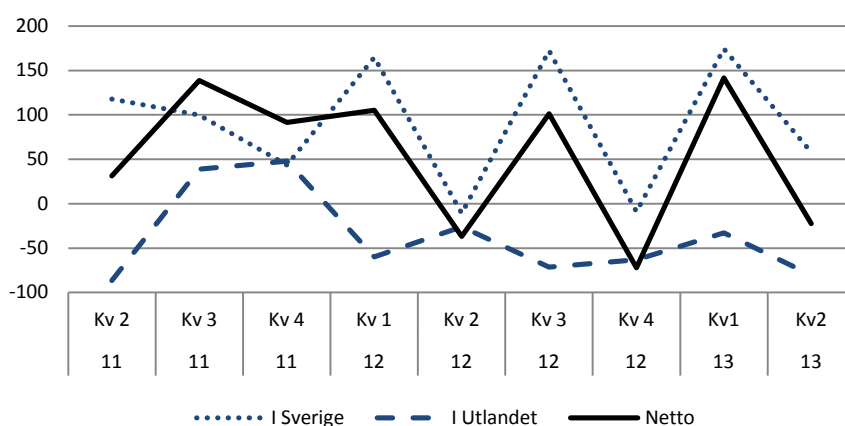

Portföljinvesteringar

Portföljinvesteringar består av aktier och fonder samt räntebärande värdepapper. Ett aktieinnehav redovisas som en portföljinvestering om ägandet är lägre än 10 procent av aktiekapital eller röster. Är ägarandelen högre än 10 procent definieras det som direkta investeringar.

Portföljinvesteringar med utlandet gav under årets andra kvartal ett kapitalutflöde på 22 miljarder kronor netto. Svenska placerare köpte utländska aktier och fonder för 70 miljarder kronor. Svenska placerare köpte även utländska räntebärande värdepapper och svenska aktier under kvartalet. Däremot gav handeln med svenska räntebärande värdepapper ett kapitalinflöde på 61 miljarder kronor.

Diagram 13: Portföljinvesteringar, mdr SEK

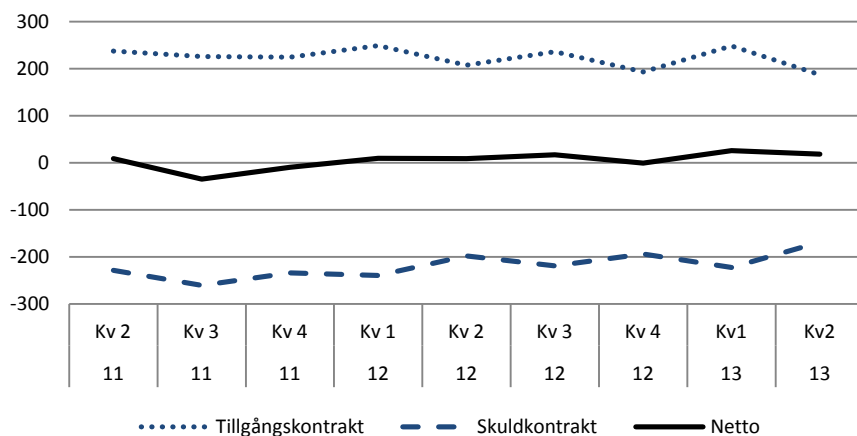
Efter den finansiella krisen 2008 har portföljinvesteringar på helårsbasis genererat inflöden i den finansiella balansen. Utflödet under 2008 förklaras främst av att svenska banker nettoamorterade på sina utlandsskulder till följd av finanskrisen. Därefter har emissioner av såväl banker, bostadsinstitut som icke finansiella företag varit den främsta förklaringen till de inflöden som har genererats.

Finansiella derivat

Finansiella derivat utgörs i största grad av Swapkontrakt i räntor och valutor och främsta innehavare är de svenska storbankerna. Positivt marknadsvärderade kontrakt mot utländsk motpart definieras som en tillgång och på samma sätt definieras ett kontrakt med ett negativt marknadsvärde som ett skuldkontrakt.

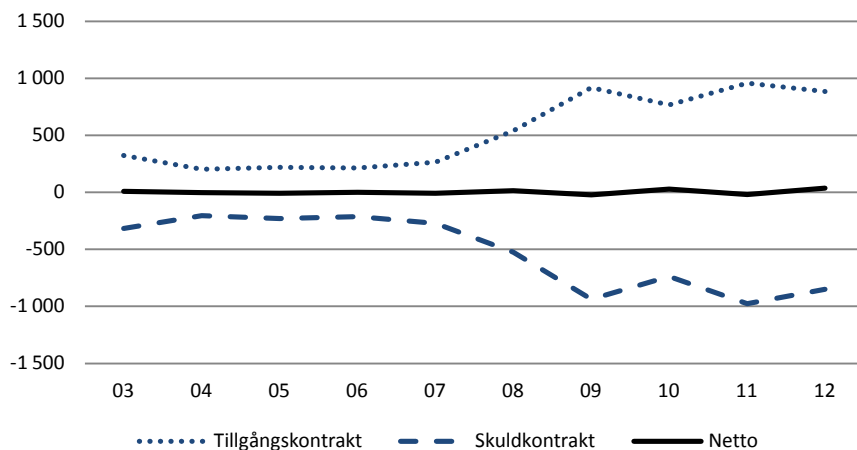
Finansiella derivat genererade under andra kvartalet ett nettoinflöde på 18 miljarder kronor. Största delen av nettoinflöde genererades av olika typer av swapkontrakt.

Diagram 14: Finansiella derivat, mdr SEK

Till följd av den globala finanskrisen ökade marknadsvärdena i såväl skuld- som tillgångskontrakt vilket har gett större flöden i finansiella derivat under de senaste åren. Ställningsvärdena i finansiella derivat illustreras i diagram 15.

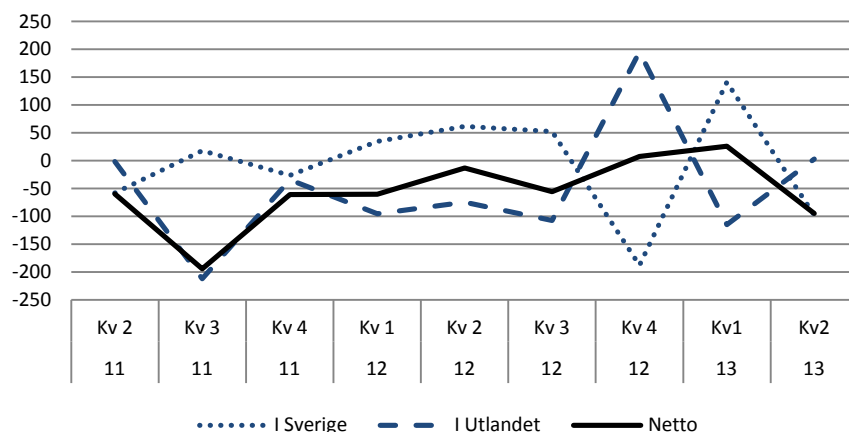
Diagram 15: Finansiella derivat, mdr SEK

Övriga investeringar

Övriga investeringar består huvudsakligen av banksektorns lån till och från utlandet exklusive värdepapperslån. Detta innefattar bland annat reverslån, depositioner och repor.

Diagram 16: Övriga investeringar, mdr SEK

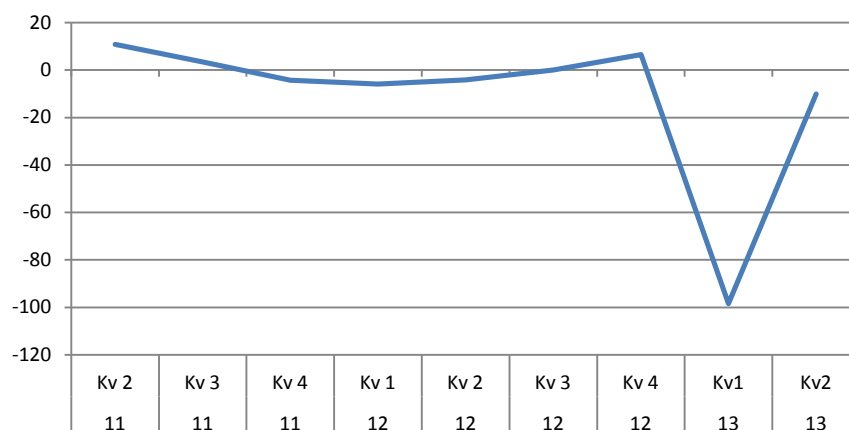
Övriga investeringar gav under andra kvartalet ett nettoutflöde på 95 mdr, vilket främst bestod av en minskad upplåning från utlandet. Utlåningen gav totalt ett nettoinflöde på 3 miljarder kronor medan upplåning från utlandet gav ett nettoutflöde på 98 miljarder kronor. Bankerna stod för merparten av nettoutflödet under kvartalet. De icke-finansiella företagen ökade sina banktillgodohavanden i utlandet, vilket också bidrog till nettoutflödet.

Valutareserven

Sveriges valutareserv är Sveriges riksbanks reserv av guld och värdepapper i utländska valutor. Dess huvudsyfte är att ge tillfälliga likviditetsstöd till insolventa banker, att fullgöra Sveriges del i den internationella valutafonden (IMF) och att vid behov intervensera på valutamarknaden.

Valutareserven genererade under andra kvartalet ett nettoutflöde på 10 miljarder kronor. Utflödet beror främst på en ökning av utländska banktillgodohavanden och förvärv av räntebärande värdepapper. Vid halvårsskiftet uppgick valutareserven till 440 miljarder kronor.

Diagram 17: Valutareserven, netto mdr SEK

Revideringar

Sveriges revideringspolicy för betalningsbalansen är enligt följande:

- Vid publicering av kvartal 1 revideras närmast föregående 4 kvartal
- Vid publicering av kvartal 2 revideras föregående 13 kvartal
- Vid publicering av kvartal 3 revideras föregående 10 kvartal
- Vid publicering av kvartal 4 revideras föregående 11 kvartal

I samband med beräkningarna av betalningsbalansen för andra kvartalet revideras vissa poster i bytesbalansen. Revideringarna görs för perioden 2006–2013 kvartal 1 och rör framför allt tjänstehandeln men även transferreringarna.

Betalningsbalansen har reviderats från 1999 kvartal 1 till och med 2013 kvartal 1. Under den reviderade perioden skedde revideringar om -83 miljarder netto i bytesbalansen och 47 miljarder netto i den finansiella balansen. Detaljerade siffror över revideringarna finns i tidsserietabellerna.

Svenska tillgångar och skulder mot utlandet, netto

Vid utgången av juni 2012 visar preliminära uppgifter över Sveriges utlandsställning fortsatt en nettoskuld mot utlandet. Skulden uppgick till 194 miljarder kronor och minskade jämfört med beräkningen för utgången av 2012 då den uppgick till 469 miljarder kronor.

Det är främst tre faktorer som påverkar utvecklingen av de samlade tillgångarna och skulderna mot utlandet. För det första påverkar transaktioner i den finansiella balansen vilket skall motsvara storleken på överrespektive underskott i bytesbalansen. En annan faktor är den svenska kronans utveckling gentemot andra valutor. I takt med att stocken av tillgångar och skulder blir allt större får fluktuationer i växelkursen allt större genomslag. En tredje viktig faktor är prisförändringar på olika tillgångsslag, främst aktiekurser och ränteförändringar.

Bytesbalansen har fortsatt bidra med överskott under 2013. Utflöden i den finansiella balansen indikerar också att nettoskulden mot utlandet borde minska, vilket den också gjort. Nettoskulden har dock minskat med betydligt större belopp vilket kan bero på växelkursen samt ränte- och aktiekursförändringars påverkan på olika tillgångsslag. Det är dock svårare att bedöma hur stor påverkan dessa faktorer har haft på utlandsställningen senaste halvåret.

Trenden är fortsatt att nettotillgången i form av övriga investeringar ökar medan nettoskulden i portföljinvesteringar ökar. Valutareserven har också ökat efter Riksbankens förstärkning.

Det är viktigt att poängtera att uppgifterna om utlandsställningen är preliminära och kommer sannolikt att revideras i takt med att statistiken uppdateras med mer definitiva siffror.

Definitioner och förklaringar

Utlandsställningen är en sammanställning av alla inhemska sektors samlade tillgångar och skulder gentemot utlandet. Nettot av dessa tillgångar och skulder är ett mått på Sveriges förmögenhet gentemot omvärlden. Detta ska inte förväxlas med statsskulden som är de samlade underskotten och överskotten i statens budget över tiden.

Vad är betalningsbalansen?

Betalningsbalansen produceras och sammanställs sedan 2007 av Statistiska centralbyrån på uppdrag av Sveriges riksbank.

I en sluten ekonomi bestäms nivån på investeringarna av det samlade sparandet i ekonomin. Detta innebär att om sparandet av någon anledning minskar blir följden att även investeringarna minskar. I en öppen ekonomi är sambandet mellan sparande och investeringar inte lika tydligt eftersom globala finansiella marknader gör att internationellt kapital enkelt kan flöda mellan länder. Betalningsbalansen innehåller information om dessa flöden. Det är helt enkelt en sammanställning av ett lands reala och finansiella transaktioner med omvärlden. Betalningsbalansen huvud-aggregat är *bytesbalansen*, *kapitalbalansen* och den *finansiella balansen*.

En härledning av betalningsbalansen

Ett lands bruttonationalprodukt, BNP_t , är det samlade värdet på de varor och tjänster som produceras i landet under ett visst år t . Produktionen används till att tillfredsställa antingen den inhemska efterfrågan i form av hushållens konsumtion, C_t , privata investeringar, I_t , och offentliga utgifter, G_t , eller till att levereras utomlands i form av export av varor och tjänster, X_t . Den inhemska efterfrågan kan även tillgodoses av import av varor och tjänster, M_t . Den s.k. nationella inkomstidentiteten visar att ett lands produktion under ett enskilt år är lika med summan av den inhemska efterfrågan ($C_t + I_t + G_t$) och nettoförsäljningen av varor och tjänster till övriga världen ($X_t - M_t$):

$$BNP_t = C_t + I_t + G_t + X_t - M_t.^1 \quad (1)$$

Genom att addera de s.k. nettofaktorinkomsterna, F_t , d.v.s. svenska faktorinkomster intjänade utomlands (svenska löntagares ersättning utomlands samt avkastningen på svenskt kapital utomlands) minus utländska faktorinkomster intjänade i Sverige (utländska löntagares ersättning i Sverige samt avkastningen på utländskt kapital i Sverige) kan (1) skrivas om i termer av den s.k. bruttonationalinkomsten, BNI_t :²

$$BNI_t = C_t + I_t + G_t + X_t - M_t + F_t. \quad (2)$$

En omskrivning av (2) ger:

$$BNI_t - C_t - G_t = S_t = I_t + X_t - M_t + F_t, \quad (3)$$

¹ Denna relation kallas för en identitet eftersom den definitionsmässigt måste vara uppfylld i varje enskild tidsperiod.

² Dessa faktorinkomster kallas numera ofta för primära inkomster. Nettofaktorinkomsterna består av löner, kapitalavkastning och löpande transfereringar.

där S_t avser det samlade nationella sparandet i ekonomin. Det nationella sparandet utgörs av den konsoliderade offentliga sektorns sparande, $T_t - G_t$, där T_t är skatteintäkten, och hushållens sparande, $BNI_t - T_t - C_t$.³

Enligt (3) gäller:

$$S_t - I_t = X_t - M_t + F_t. \quad (4)$$

Differensen mellan S_t och I_t kallas ofta för nettoinvesteringarna gentemot utlandet och differensen mellan X_t och M_t kallas för handel i varor och tjänster. $X_t - M_t + F_t$ är bytesbalansen. Ekvation (4) visar därmed att det finns ett enkelt samband mellan nettoinvesteringarna och handeln i varor och tjänster. För en given nettofaktorinkomst kommer alltid förändringar i differensen mellan S_t och I_t att följas av motsvarande förändringar i differensen mellan X_t och M_t . Ekvation (4) visar också att det inte går att på kort sikt reducera ett underskott i handeln i varor och tjänster utan att samtidigt öka det nationella sparandet eller minska de inhemska investeringarna.⁴ Det är även intressant att notera att ekvation (4) innebär att om hushållens sparande är lika stort som de inhemska investeringarna, kommer den offentliga sektorns sparande utvecklas ungefär som nettoexporten över tiden.⁵

På samma sätt som det nationella sparandet kan delas upp i den konsoliderade offentliga sektorns sparande och hushållens sparande kan de inhemska investeringarna delas upp i den offentliga sektorns investeringar och privata investeringar. Denna uppdelning ger vid handen att om den offentliga sektorns investeringar överstiger denna sektors sparande, och om detta inte fullt ut motverkas av ett sparandeöverskott i den privata sektorn, måste detta per definition motsvaras av ett underskott i bytesbalansen. Ett växande underskott i bytesbalansen kan därigenom vara ett tecken bland andra på att statens utgifter är högre än inkomsterna.

Genom att kombinera den nationella inkomstidentiteten (1) med den nationella budgetrestriktionen kan betalningsbalansen härledas. Enligt budgetrestriktionen är landets samlade utgifter i varje tidsperiod begränsade av inkomsten i samma period och landets möjligheter att låna:

$$BNP_t + r_t A_t = C_t + I_t + G_t + (A_{t+1} - A_t). \quad (6)$$

där A_t är nettotillgångarna gentemot utlandet i period t och $r_t A_t$ är ränteavkastningen på dessa tillgångar. Nettotillgångarna består i sin tur av kapitalbalansen och den finansiella balansen. Från (1) och (6) erhålles enkelt betalningsbalansen:

$$X_t - M_t + F_t = -(A_t - A_{t+1}). \quad (7)$$

³ Detta innebär alltså att det nationella sparandet är identiskt med summan av den offentliga sektorns sparande och hushållens sparande.

⁴ Nettofaktorinkomsterna antas vara konstanta på kort sikt.

⁵ Denna relation innebär i själva verket att den offentliga sektorns budgetbalans under vissa tidsperioder kommer att samvariera med utrikeshandeln i varor och tjänster.

Vänsterledet i betalningsbalansen (7) är, som tidigare har nämnts, bytesbalansen som består av summan av handeln i varor och tjänster och nettofaktorinkomsterna. Termen $(A_t - A_{t+1})$ i högerledet visar hur nettotillgångarna gentemot utlandet förändras över tiden. Notera att om svenskar nettoköper utländska tillgångar så uppvisar kapitalbalansen och den finansiella balansen ett nettounderskott, d.v.s. $A_t - A_{t+1} < 0$. Ekvation (7) innebär således att summan av bytesbalansen, kapitalbalansen och den finansiella balansen alltid är identiskt lika med noll.⁶

Sambandet med utlandsställningen

Eftersom den finansiella balansen mäter nettoutlåningen gentemot omvärlden kommer en förändring i bytesbalansens saldo – per definition – alltid att motsvaras av en likartad förändring i nettoanspråken gentemot omvärlden. Ett bytesbalansöverskott motsvaras således av en ökning av nettofordringarna – privata eller offentliga – gentemot omvärlden. Överskottet kan även återspeglas i en ökning av valutareserven eftersom valutareservstransaktionerna ingår i den finansiella balansen. Ett underskott i bytesbalansen innebär istället att nettoförvärven från omvärlden måste betalas antingen genom avveckling av utländska tillgångar eller genom en ökning av skulderna till utlandet.

Detta innebär att om t.ex. Sverige köper mer tillgångar utomlands än vad som säljs till utlandet (detta är detsamma som att säga att nettot av den finansiella balansen är mindre än noll) måste Sverige samtidigt sälja mer varor och tjänster till utlandet än vad som köps från utlandet. De samlade betalningarna ut ur ett land måste helt enkelt motsvara det samlade betalningsinflödet.

Utlandsställningen visar ett lands totala nettoskuldsättning och redovisas i form av stockuppgifter över samtliga inhemska sektors tillgångar och skulder gentemot omvärlden. Nettot av tillgångarna och skulderna är således ett mått på ett lands förmögenhet gentemot omvärlden. Stockuppgifterna redovisas till marknadsvärde och delas precis som den finansiella balansen in i direkta investeringar, portföljinvesteringar, finansiella derivat, övrigt kapital och valutareserven.⁷

⁶ Eftersom en rad olika källor används för att mäta posterna i betalningsbalansen uppstår såväl mätfel som periodiseringsfel och därför ingår också en residual i form av en restpost.

⁷ I vissa fall används det bokförda värdet istället för marknadsvärdet p.g.a. att underlaget för beräkning av marknadsvärdet är otillräckligt.

Sambandet mellan utlandsställningen och de transaktioner som ingår i betalningsbalansen illustreras i figuren nedan. Förändringar i nettoställningen gentemot omvärlden beror både på genomförda transaktioner som registreras i den finansiella balansen och på förändringar i växelkurser och tillgångspriser. Dessutom kan stockarna påverkas av t.ex. nedskrivningar av fordringar (ett exempel på övriga korrigeringar i figuren). Om bytesbalansen under en längre period uppvisar under- eller överskott medför detta en uppbyggnad av antingen en nettoskuld eller en nettotillgång.

		Förändringar av utlandsställningen beroende på				
Ingående balans	Transaktioner	Prisförändringar	Valutakursförändringar	Övriga korrigeringar	Utgående balans	

